

Jonathan Swift: Gulliverjeva potovanja, 1726

Majda Stanovnik: Gulliverjeva potovanja in Swift. 5-42.

- napeta zgodba, dogodivščine, humor, fantazija
- satira na osebe in dogodke iz avtorjevega časa v prisposodobah izražena razmišljanja o Čl in db
- razprave, ali so Potovanja roman – satira, fiktivni potopis
- v tistem času veliko zanimanje za potovanja na tuje kontinente in s tem povezano zapisovanje popotnih vtisov

- 4 deli – 4 potovanja; vsako enota zase, skupaj tvorijo celoto
- Gulliver je zdravnik (navajen na objektivno opazovanje sveta okrog sebe); na začetku se predstavi, popiše svoje dotedanje Ž – vsakdanja dn, izšolal, zaposlil, poročil; utrjen pomorščak, preživi brodolom, popije nekaj žganja in zaspil; zbudi se v ujetništvu Liliputancev – sprva začuden, nato se zave, da je fizično močnejši, zato potrpežljivo čaka;; zdijo se mu simpatični, nato spozna, da so njihove moralne lastnosti sorazmerne njihovi telesni majhnosti; ko se vrne v Anglijo, se brez težav vključi v normalno okolje
- pri Brobdingnegancih je drugače: ti so velikani, zato na vsakem koraku nanj preži nevarnost; kmet, ki ga najde, je robot, pohlepen, G rešuje le dobrosrčnost kmetove hčerke; na dvoru spozna aristokracijo in kralja, ki je razumen in prekaša načela evropskih vladarjev; kralj ga označi za pripadnika drobne, zoprne golazni in G se začuti telesno in moralno majhnega; ko se vrne domov, se težje privadi: vse se mu zdi neznatno, smešno pritlikavo in utesnjeno
- na Laputi so mu ljudje precej podobni, so pa obsedeni z znanstvenimi in psevdozn opravili – temu delu očitajo digresijo, vendar predstavlja nekakšen oddih pred zadnjim delom – parodira učenjake
- dežela hauihnhnmov in jehujev – h so konji, jehuji pa človečnjaki (pol živalsko pol človeško bitje); najprej ima težave s sporazumevanjem, vendar se hitro nauči jezika; gre za dvoje vrst živali, ki utelešajo dva pola človeške osebnosti – h imajo sicer živalsko zunanost, predstavljajo pa najčistejšo kulturo razuma, jehuji pa človeško podobo, vendar delujejo povsem nagonsko
- G se tako srečuje s posebljenimi komponentami lastnega jaza
- že Brobd. so mu vzbudili dvom o angl. nravnosti in civilizaciji, h pa ga imajo za malo boljšega jehuja, zato jim hoče dokazati nasprotno; začne občudovati h hladno in enolično harmoničnost
- ko se vrne med ljudi, jih ne sovraži, ampak se mu studi njihova jehajska zunanost in spačena moralna podoba, ker popuščajo svojim nagonom
- poigravanje z izmišljenimi govoricami, neizgovorljivo ime konjev – sorodno avantgardističnim tokovom, dramatični absurda

- Swift pojmu je z organsko, razvojno
- v sami civilizaciji ne vidi zla
- organizirana db mu je nujnost; opaža pa razkrajalne procese v organiziranih db
- ne verjame v človeški (moralni) napredek, zastopa pa tri ideje:
 - vzgoji in šolanju – enaka za M in Ž
 - škodljivosti strankarstva – to je sredstvo za uveljavljanj osebnih ambicij
 - politični Sv in regionalni neodvisnosti

- G privabi nesmrtnost; ko mu prebivalci Lagnega pokažejo svoje nesmrtnike straldbrage (nebogljeni), je prepričan, da i bilo večno Ž ena najhujših nesreč
- Swift se norčuje iz togega, enostranskega mišljenja